

El seu art no és comèdia, és seriós a tot ésser-ho. Si bé és veritat que ell escampa l'alegria pels pobles per on passa, per aquesta mateixa alegria, ell hi posa son cor i tota la seva ànima perquè son comès surti com més brillant possible passant hores i més hores en un solitari i infatigable estudi... I se li diu *comedian* en paga dels seus sentiments!... Així és el món; no com deuria ésser.

També se li diu gitano. Això m'exaspera. Gitano un músic! Sabeu qui són els que li diuen gitano? Els que devegades se li hauran desdit d'algun contracte; aquells que per a millorar ses condicions de treball, han canviat cinquanta vegades de *patrò*; que han teixit en deu fàbriques diferents o més; que per un tres i no res canvien d'*amo*... Aquests són els qui, quan veuen que un músic, per ses conveniències, més materials que morals, perquè el músic és home de paciència, canvia d'orquestra o conjunt, per a guanyar una mica més de pa per als seus fills o deutors, li diuen que fa una gitanada, com si el músic tingués de quedar postergat a un mateix lloc des del començament de son professorat.

Gitanos!.. Mireu en la demás societat: un grup de dos, tres o més individus formen companyia per a explotar un negoci; veureu que als dos o tres anys si no abans, es tiren els trastos pel cap. Fins entre germans se'n veuen tots els dies, i no són gitanos; i en canvi, veureu, en corporacions com les orquestres catalanes, onze individus que s'han de guanyar la vida units i en forta intimitat i aguanten anys i més anys sa harmonia, desfent ses intimitats quan exigències de la vida els obliguen. Són gitanos? Et qui tinga la consciència lliure de culpa, que tiri la primera pedra.

I som els músics qui, desfent l'equívoc vulgar de *còmics i gitanos*, ens havem

unit com una sola família tots els del món, formant els sindicats i federacions que ens salvaguarden nostres interessos. No hi han odis ni traïcions; cada un, segons les seves facultats; tots per un i un per tots. Som els músics qui, agermanats uns amb altres, formem els sindicats comarcals per a la defensa de les nostres necessitats, diferents en cada comarca, i aquests sindicats, tot i disfrutant d'una plena autonomia, formen les federacions regionals, nacionals i internacionals, per a demostrar al món enter que els músics, dins nostra *bohèmia*, ens entenem, ens apoiem i sabem lluitar per al millorament de la nostra classe, mentre la massa ignorant i massakra i que viu tant descuidada de les necessitats de la vida, ens diu: MÚSICS, CÒMICS I GITANOS.

CLAR I-NET

Granollers, novembre de 1923.

DE COL LABORACIÓ

Companyerisme

Voleu trobar una paraula més bonica que aquesta? Una paraula que en poques lletres s'hi llegeix el cor dels homes; una paraula que, aplicada a la societat, representa l'anhel de reivindicacions que senten tots els homes que pensen i que són amants del progrés i de la prosperitat. Per què, què seria de nosaltres si tots ens deixéssim dominar pels nostres pensaments? Còm acabaríem si no volguéssim refrenar els impulsos del nostre caràcter? Còm aniríem si no fèssim un pensament de germanor que ens uneixi per a contrarrestar les misèries de la vida?

Jo, que he aconseguit—encara que jo ve— aquells temps anteriors a la sindi-